

3

Karolina Světlá vzpomíná, jak si jako dítě našla cestu k literatuře a k psaní (čte Markéta Tallerová)

Vypravěč (Daniel Rous)

Karolina Světlá ve svých zápiscích vzpomíná na to, jaké bylo její literární dospívání. Nejen že jí nebylo dáno vzdělávat se v rodném českém jazyce, ale její literární nadání bylo považováno za neštěstí.

Karolina Světlá (Markéta Tallerová)

Konečně se umluvila celá rodina, že mně na českou otázku nikdy jiná než německá odpověď dána nebude, a kolem mne se rozvlnila náhle cizina všude až ke krbu domácímu, až k srdcím rodičů mých. [...]

Odvykla jsem si časem úplně hovořiti po česku, až jsem konečně jedinou větu bez chyby a souvisle pronést neuměla. [...]

Jsouc Češkou každým tlukotem srdce, každou krůpějí krve, přec Češkou dle mluvy, vychování a vzdělání jsem nebyla, vše, co se mi podávalo, bylo mi cizí, a přece jsem to nesměla odmítati, tomu se brániti, chtěla-li jsem duševně býti a žíti. [...]

Po celé dny mně vězelo v hlavě, že vlastně nikam nenáležím, že jsem ve světě vyvržencem, nemajíc kde se přitulit srdcem, nemajíc vlastního národa. [...]

Čtením rozšířila se moje tajemná za onou jistou zdí zahrada téměř do nekonečna, krajiny plny dosud netušené půvabnosti v ní se rozvlnily, oživující se osobnostmi nad každý pojem zajímavými, a mysl moje naplnila se znenáhla takovým množstvím nových představ a obrazů, že mne to počalo až trýznit a obtěžovat. Bez knih nebyl pro mne žádný život, žádná v něm radost, ba žádný svět, staly se mi knihy potřebou jako voda, jako vzduch a světlo. [...]

[Později] vzala jsem tužku do ruky a načrtla jsem cosi na kousek papíru [...]

[Tento] tajný literární můj podnik, [tento Almanach nazvala jsem] „Zvuky loutnové“ a zapomínala jsem...že píši německy, že ani jinak psáti neumím, že snad ani jinak psáti se nenaučím. [...]

[Učitel můj našel tento almanach mezi školními sešity, navštívil rodiče a řekl]: Kdyby byla dcera vaše hochem, tož bych já první k ní vám gratuloval i sám na vás naléhal, abyste žádných nešetřili prostředků, by nadání její k zdárnému dospělo rozvoji; ale u dívky mají se věci jinak, právě naopak, tu se musí podobné náklonnosti dusit, všemožně obmezovat, jinak nedostojí později nikdy patřičně úkolu svému a nikdy v něm nedozná pravého štěstí, pravé spokojenosti. Myslím, aby se dcera vaše přestala ihned učití předmětům literárním; psát a počítat umí pro svoje povolání dosti, pojem o dějinách a zeměpisu má také, není jí více vědění pro budoucí úkol její potřebí. Zároveň však jí musí býti odňata veškerá lektura. Zaměstnávejte ji pouze jen v domácnosti. Chce-li se bavit, nuže nechť si něco plete nebo vyšívá perličkami a hedvábím.

Karolina Světlá: Z literárního soukromí I. Upomínky z roku 1874. Státní nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, Praha 1959. S. 186, 194, 199, 212, 213, 219-20. Text editován.